

Leiðbeiningar um viðbrögð í neyðartilvikum

8 Eiturefnaslys/-atvik

Leiðbeiningarnar eiga við áður en lögregla eða aðrir viðbragðsaðilar koma á staðinn. Eftir að lögregla eða slökkvilið kemur skal hlýða fyrirmælum þeirra.

Eiturefni geta verið í föstu, fljótandi eða gasformi.

Fylgist vel með tilkynningum í fjölmiðlum og farið eftir þeim leiðbeiningum sem þar eru gefnar. Hafið í huga að sum eiturefni eru lyktarlaus. Erfitt getur reynst í fyrstu að greina hvaða efni eru að valda slysi eða eitrunareinkennum og þar af leiðandi hvernig á að meðhöndla þá sem veikjast og hvaða ráðleggingar á að veita þeim sem staddir eru á hættusvæðum.

Í fréttatilkynningum gæti verið að finna upplýsingar um almenn viðbrögð, hættusvæði, eitrunar- eða sýkingareinkenni, staði þar sem mótefnum er dreift, hvar hægt er að finna lækniðstoð ef þú ert með einkenni.

Á vefslóðinni <https://www.almannavarnir.is/utgefing-efni/?wpdmc=heilbrigdisaetlanir> er að finna viðbragðsáætlun almanna- og almannavarna vegna eiturefnatilvika sem vert er að kynna sér.

8.1 Almennar leiðbeiningar

- Ef þú verður var við eða kemst í snertingu við óvenjuleg efni eða lykt komdu þér þá í burtu eins fljótt og þú getur
- Reyndu að setja klút eða klæði fyrir vit þér (munn og nef) sem þú getur andað í gegnum, til dæmis handklæði, bómullarflík eða annað viðlíka
- Hringdu í 112 og óskaðu eftir slökkviliði og lögreglu, upplýstu um hvað gerðist, hvernig, hvenær og u.þ.b. hversu margir slasaðir
- Notaðu þar til gerðar andlitsgrímur ef þú hefur aðgang að slíku eða hefur fengið slíku úthlutað
- Ef þú telur þig hafa orðið fyrir mengun, farðu þá úr menguðum fatnaði og losaðu þig við persónulega muni, settu mengaðan fatnað og hluti í plastpoka sem hægt er að loka, farðu eftir leiðbeiningum yfirvalda um meðferð á menguðum hlutum
- Þvoðu þér með hreinu vatni og sápu og klæddu þig í hreinan fatnað
- Láttu yfirvöld skólans vita
- Leitaðu lækniðstoðar. Þér gæti verið ráðlagt að halda þér frá öðru fólki til að draga úr líkum á að þú dreifir eiturefnamengun eða vegna smíðar
- Ef einkenni sem þú hefur eru samskonar og þau sem tilkynnt hafa verið um og möguleiki er á að þú tilheyrir þeim hópi sem gæti hafa sýkst eða mengast. Fylgdu leiðbeiningum viðbragðsaðila, lækna, heilbrigðisstarfsfólks og annarra sem hafa það hlutverk að aðstoða

- Gerðu ráð fyrir að undirgangast læknisskoðun og meðferð
- Forðastu að leita á staði þar sem margir eru saman komnir
- Þvoðu þér um hendur með vatni og sápu eins oft og mögulegt er
- Deildu ekki matvælum eða áhöldum til neyslu matvæla
- Ekki senda myndir af slysstað á samfélagsmiðla eða upplýsingar áður en aðstandendur hafa verið upplýstir

Í eiturefnaslysi / - atviki

Þú:	Þá:
Færð fyrirmæli um að fara út af hættusvæði	• Farðu strax út af hættusvæði • Fylgstu með upplýsingum varðandi rýmingu, rýmingarleiðir, fjöldahjálparstöðvar, hreinsistöðvar og öðrum fyrirmælum í fjölmiðlum (útvarpi, netmiðlum eða sjónvarpi) • Ef þú hefur tíma, lokaðu gluggum og hurðum, slökktu á loftræstingu og lokaðu loftlúgum til þess að draga úr mengun innandyrna • Taktu með þér neyðarútbúnað, ef hann er tiltækur • Aðstoðaðu þá sem eru þér nálægir og aðra sem þú sérð að þurfa á aðstoð að halda
Ert utandyra	• Komdu þér á stað þar sem vindur blæs frá mengunaruppsprettu og er hærra í landslaginu. Reyndu að koma þér sem fyrst í a.m.k. 1 km í burtu frá hættusvæði • Ekki stíga í eða snerta neina vökva eða efni sem sýnilega hafa hellst niður. Forðastu að anda að þér gufum, reyk eða úða með því að setja klút, grímu eða annað tiltækt fyrir vit þér á leið út af hættusvæði • Forðastu að koma nálægt þeim sem hafa slasast í eiturefnaslysi eða atviki þar til vitað er um hvers konar eiturefni er að ræða og hvernig á að meðhöndla þolendur
Ert í ökutæki	• Stöðvaðu ökutækið og leitaðu skjóls í öruggri byggingu • Ef þú neyðist til að halda til í ökutæki, hafðu bílrúður lokaðar og slökktu á miðstöð
Færð fyrirmæli um að halda þig innandyrna	• Taktu gæludýr inn • Lokaðu og læstu öllum dyrum og gluggum sem snúa út. Slökktu á loftræstingum og lokaðu loftlúgum. Lokaðu einnig herbergisdýrum. • Slökktu á loftræstikerfum eða stilltu loftræstikerfi þannig að það dragi ekki inn loft að utan • Andaðu í gegnum klút eða andlitsgrímu ef þig grunar að mengað loft eða gufur hafi komist inn í húsnæðið • Forðastu að neyta matvæla sem gætu verið menguð • Þétta allar rifur við dyr og glugga með rökum handklæðum, límbandi eða öðrum þéttiefnum

Ekki miðla sögusögnum, óstaðfestum fregnum eða myndefni á samfélagsmiðlum eða annars staðar á internetinu.

8.2 Leiðbeiningar fyrir kennara og starfsfólk

- Reyndu að koma nemendum burt frá hættunni
- Hafðu samband við Neyðarlínu í síma 112
- Hafðu strax samband við stjórnendur skólastofnunar
- Meta hvort einhver er alvarlega slasaður og hvort hægt sé að veita almenna skyndihjálp
- Aðstoðaðu viðbragðsaðila á vettvangi
- Reyndu skal eftir föngum að halda nemendum frá ljótum aðstæðum og viðkvæmum vettvangi
- Sinntu öðrum verkefnum og hlutverkum samkvæmt viðbragðsáætlun skólans þar til viðbragðsaðilar koma á vettvang
- Láttu yfirvöld vita ef þú telur að einhver mengun sitji eftir þegar aðgerðum er lokið
- Ekki miðla sögusögnum, óstaðfestum fregnum eða myndefni á samfélagsmiðlum eða annars staðar á internetinu

8.3 Leiðbeiningar fyrir neyðarstjórn skólastofnunar

- Virkja neyðarstjórn viðkomandi skólastofnunar
- Samskipti við foreldra og aðstandendur eru í höndum neyðarstjórnar og þeirra sem hún tilnefnir til þess verkefnis eins og þurfa þykir
- Hafa samráð við lögreglu vegna samskipta við aðstandendur
- Samskipti við lögreglu eru í höndum neyðarstjórnar og skólameistara
- Starfsmenn neyðarstjórnar fá upplýsingar og sjá um að halda boðleiðum opnum
- Senda viðeigandi tilkynningar til nemenda og starfsfólks í samráði við lögreglu
- Vera viðbúin því að vera í samskiptum við fjölmiðla, hafa samráð við lögreglu varðandi upplýsingagjöf til fjölmiðla
- Upplýsa aðstandendur
- Hafa aðstandendalista tiltækan svo hægt sé með skjótum hætti að senda skilaboð eða veita lögreglu upplýsingar
- Fá leiðbeiningar eða aðstoð varðandi hreinsun og ræstingu í kjölfar eiturefnaatviks